

Використана література:

1. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Закон України “Про управління об’єктами державної власності” від 21 вересня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=185-16>.
3. Рудченко О. Ю., Шкільняк М. М. Вдосконалення управління державним сектором в Україні // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 3(15). – С. 47-51.

Аннотація

В статті обосновуються напрямлення модернізації державного сектора економіки України; їх реалізація дозволить орієнтувати українську економіку на інноваційну модель розвитку.

Annotation

The article justified directions of modernization of the public sector of economy of Ukraine, their implementation will aim the Ukrainian economics at the development innovation model.

УДК 334.012.33(447)(043.3)

Підпригора Л. А.

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Проведення ринкового реформування економіки України та утвердження засад неолібералізму спричинили антисоціальні наслідки: загострення соціально-економічних проблем, значну диференціацію добробуту населення та посилення соціальної напруги у суспільстві. Головною причиною цього ми вбачаємо те, що в Україні відсутня реально втілювана державна стратегія та дієві державні важелі соціально-економічного розвитку, а вирішення гострих соціальних проблем носить стихійний ситуативний характер. В результаті розгортання ринкових реформ, а особливо приватизаційних процесів, держава, номінально зберігаючи за собою роль головного соціального захисника, реально майже повністю позбулася стабільного матеріального забезпечення своїх соціальних програм у вигляді державної власності.

Метою статті є показати, що державна власність в економіці України завдяки своїй суспільній природі покликана виконувати соціальну функцію.

Важливою функцією державної власності є соціальна функція, яка полягає у її безпосередній участі у забезпеченні життєвого рівня населення через використання коштів державного бюджету та соціальну діяльність державних підприємств. Виконання державною власністю цієї функції пов’язується, в першу чергу, з виробництвом об’єктами державної власності так званих суспільних (публічних) благ. Мова йде, наприклад, про будівництво та утримання доріг, парків, бібліотек, маяків, надання освітніх та медичних послуг, забезпечення національної оборони та громадського порядку, захист навколишнього середовища.

Як уже згадувалося, в країнах розвинутої ринкової економіки виробництво суспільних благ є однією з основних функцій державної власності. Порівняно з розвинутими країнами у трансформаційній економіці України виконання державою названої функції має деякі особливості. Діяльність держави в соціальній сфері має надзвичайно важливе значення для життя суспільства. Це зумовлено змінами у соціальній структурі суспільства, різкою диференціацією доходів населення, традиційною орієнтацією на одержання соціальних послуг від держави.

За часів адміністративно-командної системи наукове і практичне тлумачення поняття “суспільне благо” було надто широким. Якщо проаналізувати обсяг товарів і послуг, що споживалися населенням, то більшість з них пропонувалися державою як суспільні. З початком ринкових перетворень почався процес стихійного розмежування економічних (приватних) і суспільних благ. За таких умов виникла потреба законодавчого закріплення швидко зменшуваної кількості суспільних благ. В результаті законотворчих дій був визначений перелік суспільних благ створених і гарантованих державою. Усю сукупність суспільних благ, закріплених основним законом, можна поділити на такі групи:

1) ті, на які не розповсюджуються принцип ринкового виключення і загальна система ціноутворення (забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи; захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки тощо);

2) ті, які можуть використовуватися всіма членами суспільства тільки спільно, ізольоване споживання виключається (забезпечення захисту прав усіх суб’єктів права власності і господарювання, соціальної спрямованості економіки; захист життя, гідності, свободи і особистої недоторканості людини тощо);

3) ті, які використовуються членами суспільства різною мірою (реалізація програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до соціальних потреб, створення мережі державних, комунальних, приватних закладів соціального захисту для догляду за

непрацевдатними; надання державою та органами державного самоврядування житла безоплатно або за доступну для них плату громадянам, що потребують соціального захисту тощо).

Крім цього, слід відмітити, що державні підприємства використовуються як важіль соціалізації трансформаційної економіки. Тоді, як широко відомим є факт постійного порушення приватними підприємцями трудового законодавства щодо соціальних гарантій найманим робітникам (ненадання оплачуваних відпусток, невиплата лікарняних, перевищення допустимих норм робочого часу, ігнорування безпечних умов праці, недотримання обіцяного розміру заробітної плати тощо), то державні підприємства продовжують залишатися осередком соціальних гарантій і соціальної стабільності. До того ж, рідко яке приватне підприємство разом із створенням і розширенням виробничої інфраструктури піклується про наявність соціальної, ставлячи на перше місце економічний інтерес. А державні підприємства, навіть у кризових умовах, намагаються її створити, зберегти і широко використовувати для своїх працівників.

Тепер звернімося до визначення ролі державної власності у забезпеченні зайнятості в економіці України. Можна визначити такі напрями безпосереднього впливу цієї форми власності на забезпечення зайнятості.

1. Незважаючи на постійне зменшення питомої ваги державних підприємств в основних показниках економічного розвитку України, спричинене об'єктивними та суб'єктивними умовами господарювання та реформуванням власності, на сучасному етапі цей сектор відіграє значну роль у забезпеченні зайнятості. Це виявляється у високому рівні зайнятості робітників і службовців на об'єктах як загальнодержавної, так і комунальної форм власності порівняно з підприємствами інших форм власності. Якщо проаналізувати період з 1992 по 2011 роки, то можна побачити, що відсоток зайнятих завжди перевищував відсоток об'єктів державної власності в економіці (див. табл. 2.1, табл. 2.2).

Таблиця 2.1

**Основні засоби державної форми власності
(млрд. крб., млрд. грн.)^{1,2}**

	1992	2000	20093	2011
ВСЬОГО	493,5	828,822	1120,4	1309,9
Державна	391,6	451,584	159,3	169,38
(%)	78,0	54,5	14,2	12,9

Примітки:

За 1992 рік дані подаються у млрд. крб. За 2000 рік дані подаються у млрд. грн.

Складено та згруповано автором за даними: [1; 2].

З 2009 року дані подаються для підприємств державного сектору економіки.

Таблиця 2.2

**Середньорічна кількість зайнятих на
об'єктах державної власності (тис. чол.)^{1,2,3}**

	1992	2000	20094	2011
ВСЬОГО	21347,5	13678,0	7726,8	7211,4
Державна	15027,4	6687,9	1208,3	1076,776
(%)	70,4	48,9	15,6	14,9

Примітки:

1. Крім банків і бюджетних установ.

2. За 2000 рік подається державна та державна корпоративна власність, комунальна та комунальна корпоративна власність.

3. Складено та згруповано автором за даними: [1; 2].

З 2009 року дані подаються для підприємств державного сектору економіки.

2. Збереження соціальної інфраструктури багатьма державними підприємствами також є вагомим чинником забезпечення зайнятості.

3. Наступним напрямом впливу державної власності на забезпечення зайнятості є участь у формуванні і використанні коштів державного бюджету, розвитку таких сфер як освіта, охорона здоров'я, культура. Незважаючи на те, що в умовах сучасної економіки, коли більша частина державної власності у виробничій сфері змінює форму власності або перебуває у кризовому стані і потребує відповідних асигнувань, у структурі доходів зведеного бюджету частка надходжень від діяльності державних підприємств за останні роки зростала.

4. Державна форма власності має особливе значення у створенні і функціонуванні державних структур, що регулюють зайнятість. Йдеться про розробку та реалізацію державних територіальних програм зайнятості населення, створення і діяльність державних служб і фондів сприяння зайнятості, відповідних координаційних комітетів за участю профспілок, власників підприємств.

Серед напрямків опосередкованого впливу державної власності на забезпечення зайнятості можна назвати такі: проведення науково-технічної політики у відповідних галузях і забезпечення державних пріоритетів; впливу на приватний сектор в умовах забезпечення конкурентного середовища; використання державної власності як основи макроекономічного регулювання.

Висновок. Державна власність в економіці України завдяки своїй суспільній сутності, наявності достатнього матеріального потенціалу та за умови використання ефективного механізму її реалізації здатна успішно виконувати соціальну функцію та сприяти вирішенню гострих соціально-економічних проблем.

Використані джерела:

1. Статистичний щорічник України за 1995 рік / Міністерство статистики України ; відп. за випуск В. В. Самченко. – К. : Техніка, 1996. – 576 с.
2. Методологія забезпечення управління об'єктами державної власності / Міністерство економіки України – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=36252&stind=11

Аннотація

В статті досліджується проблема виконання державною власністю соціальної функції в економіці України, визначаються напрямки виконання цієї функції через виробництво суспільних благ, збереження соціальної інфраструктури державними підприємствами, забезпечення зайнятості, робляться висновки про невідповідність скорочення частки державної власності в національній економіці цілям вирішення соціальних проблем.

Annotation

In the article the problem of implementation of social function a public domain is investigated in the economy of Ukraine, directions of implementation are determined by her to this function through the production of public benefits, maintenance of social infrastructure, providing of employment, state enterprises, drawn conclusion about disparity of reduction of part of public domain in a home economy to the aim of decision of social problems.

УДК 336 (477)

Седляр М. О.

ПРОБЛЕМИ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Інноваційна модель розвитку економіки України на даний момент являється тим напрямком, який здатен зрушити з місця процеси якісних структурних перетворень в державі. Вона може дозволити нашій країні збільшити темпи зростання ВВП, підвищити соціальні стандарти життя населення, якісно змінити структуру експорту продукції тощо. Про її важливість вже сказано та написано багато. Однак однією із головних перешкод, які стоять на шляху її впровадження в Україні являється фінансова складова. Саме вирішення проблеми пошуку капіталу для фінансування інноваційного розвитку (в першу чергу наукомісткого та ризикованого виробництва) дозволить анулювати ряд негараздів у даному напрямку.

Особлива роль у вирішенні проблеми фінансування інновацій належить венчурному капіталі, який в розвинених країнах являється потужним ресурсом, чинником, який допомагає розвиватися ризиковому інноваційно-направленому бізнесу. Саме венчурний капітал дозволяє розвивати ті напрямки, які звичайні фінансові інститути через можливість економічних втрат від такого інвестування ніколи не профінансують. Тож, як бачимо, проблема венчурного фінансування та пошуку шляхів його збільшення, аналіз головних проблем, що заважають функціонуванню венчурних фондів являється надзвичайно актуальною, яка потребує глибокого та детального дослідження.

Висвітленню проблем венчурного фінансування інноваційного розвитку присвячується велика кількість наукових публікацій, що свідчить про актуальність даної проблематики та зацікавленість у використанні даного інструменту для здійснення якісних трансформацій у суспільстві. Зокрема, розгляд теоретичних та практичних аспектів проблеми венчурного фінансування здійснюється такими вітчизняними та зарубіжними науковцями: Г. Андросчук, О. Головінов, О. Горілей, В. Денисюк, Н. Дучинська, Ю. Жорнокута, І. Костенок, О. Красовська, І. Кузнецова, О. Лапко, О. Мертенс, М. Москвін, А. Нікконен, О. Охріменко, Н. Пікуліна, О. Плотнікова, В. Савчук, В. Семиноженко, І. Скоблякова, Т. Цихан, В. Чабан, А. Шевцов, З. Янченко, О. Ястремський та ін.

Незважаючи на детальне висвітлення багатьох питань у сфері венчурного фінансування, принципи інноваційного розвитку передбачають постійне відслідковування змін господарювання та діяльності венчурних фондів та інших організацій, пов'язаних із оборотом венчурного капіталу з метою вчасного реагування та розробки адекватних заходів, направлених на вирішення важливих та актуальних проблем залучення фінансових ресурсів в систему інноваційного розвитку України.

Метою статті являється визначення проблем у сфері венчурного фінансування, які стримують в Україні процес трансформації економіки в бік формування інноваційної моделі розвитку

Процес впровадження інновацій пов'язаний із інвестиційною діяльністю, в якій ризикове (венчурне) фінансування відіграє одну з найважливіших ролей. Одним із таких джерел виступає венчурний капітал. Поняття "венчур" ("venture") у перекладі з англійської означає "ризик", "ризиковане починання", "ризикове підприємство" тощо. За англійською термінологією його ще називають "венчурним".

Головною ознакою венчурного фінансування є те, що його гарантії не є вирішальними. Більш важливим є наявність привабливої ідеї, яка б несла в собі інноваційний зміст, а також наявність професійного менеджменту, здатного довести ідею до її реалізації [1].

Однак в Україні існують негаразди в напрямку діяльності венчурних фондів в сфері реалізації інноваційного вектору розвитку.